

Lp. Keskkonnaminister härra Rene Kokk
Keskkonnaministeerium

Meie, 30. jaanuar 2020/21

Eestimaa Talupidajate Keskliidu seisukohad Euroopa Komisjoni teatise „Euroopa roheline kokkulepe“ kohta

Lugupeetud keskkonnaminister härra Rene Kokk

Täname võimaluse eest avaldada seisukohad Euroopa Komisjoni teatise „Euroopa roheline kokkulepe“ kohta.

Toetame teatises esitatud üldisi põhimõtteid koos järgmiste märkustega:

Teatises on eraldi peatükk: „2.1.6. Talust toidulauani: õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi kujundamine“, mis näitab, et toidutootmisele pööratakse õigustatult olulist tähelepanu.

Teatises märgitakse, et „*/---/ maailma kiiresti kasvava elanikkonna toitmine praeguste tootmismudelitega on endiselt keeruline.*“ Juhime tähelepanu, et küsimus ei ole sugugi ainult praegustes tootmismudelites, vaid ka toidutoomise võimekuses maailma erinevates piirkondades. Euroopa ei saa siin üksi oma toidutootmist muutes kogu maailma probleeme lahendada ja seetõttu tuleb keskkonnasõbralikku ja jätkusuutlikku toidutootmist arendada ka nendes maailma piirkondades, kus rahvastik kõige rohkem kasvab.

Teatises märgitakse, et „Ühine põllumajanduspoliitika ja ühine kalanduspoliitika jäävad nende jõupingutuste peamiseks toetamise vahendiks, millega ühtlasi tagatakse põllumajandustootjatele, kaluritele ja nende pereliikmetele inimväärne elatis. Komisjoni ettepanekutes ühise põllumajanduspoliitika kohta aastateks 2010-2027 nähakse ette, et vähemalt 40% ühise põllumajanduspoliitika kogueelarvest */---/ suunatakse kliimameetmetesse.*“ Tervitame seda, et põllumajandustootjate pingutusi hinnatakse ja püüdlust tagada põllumajandustootjatele ja nende peredele inimväärne elatis.

Juhime tähelepanu, et Euroopa on looduslikult väga eripärane ja ka toidutootmise viisid ja nende mõju keskkonnale on erinevad. Seetõttu tuleks ka kliimameetmete rakendamisel võtta arvesse piirkondlikke eripärasid. Eesti on üks metsarikkamaid Euroopa riiki, samuti on Eesti mahepõllumajandusmaa osakaalult Euroopa esirinnas. Sellest tulenevalt ei pea me õigeks kehtestada üleüldist reeglit, et vähemalt 40% ÜPP eelarvest tuleb suunata kliimameetmetesse,

kuna Eesti puhul võiks see protsent olla oluliselt väiksem ja ka sellisel juhul oleks Eesti põllumajandus ja metsandus Euroopas keskkonnasõbralikkuse poolest teenäitajaks.

Tervitame tugevalt initsiatiivi, et strateegia „Talust toidulauani“ abil püütakse stimuleerida toidu säästvat tarbimist ja propageerida taskukohast tervislikku toitu kõigi jaoks. Samuti toiduainete turule lubamise piiranguid importtoodetele, mis ei vasta asjakohastele EL keskkonnanõuetele. Väga oluline on ka toidu raiskamise piiramine ja tarbijate teavitusvõimaluste arendamine.

Teatistes märgitakse, et fossiilkütuste kasutamise toetamine peab lõppema. Eesti rakendatakse põllumajandustootjatele diiselkütuse aktsiisisoodustust, mis on oluline meede kohalike põllumajandustootjate konkurentsivõime parendamisel. Nimetatud aktsiisisoodustuse lõpetamine on põhjendatud üksnes juhul kui Eesti põllumajandustootjatele tagatakse alternatiivsed toetusskeemid, mis samaaegselt toetavad roheline kokkuleppe eesmärkide saavutamist. Täna on tegemist kõige paremini sihitud toetusega põllumajandustootjatele. Ülejäänud toetused konvergeeruvad paljudel juhtudel põllumajandustootjatele rendihinnaks. Lisaks on probleem sellest, et lubatud taimekaitsevahendite nimekiri järjest väheneb ning ainus alternatiiv on mehhaaniline mullaharimine, mis tõstab kütusekulu oluliselt.

Juhime lisaks tähelepanu, et Euroopa roheline kokkuleppe elluviimiseks on äärmiselt tähtis ette näha meetmed traditsioonilise petetaludel põhineva põllumajanduse toetamiseks ja samas rakendada meetmeid, mis välistaksid põllumajandusmaade kontsentreerumise suurte agrotööstuslikke põllumajandusettevõtete sh. anonüümsetele välisinvestorite omandisse või valdusse. Vastavatele probleemidele on tähelepanu juhitud ka Euroopa Parlamendi tasemel (http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0119_ET.pdf)

Lõpetuseks soovime peatuda ka majanduskasvu ja tarbimise üldistel probleemidel. Teatistes on seatud ülimalt ambitsioonikas eesmärk, et aastaks 2050 ei ole enam kasvuhoonegaaside netoheidet ja majanduskasv on ressursikasutusest lahutatud. Meie hinnangul ei ole võimalik majanduskasvu ressursikasutusest lahutada. Veelgi enam – meie hinnangul ei saa majanduskasv olla eesmärk omaette. Majanduskasv põhineb paljuski tarbimisel. Ülemäärane ja ebateadlik tarbimine on aga väga keskkonnaaenulikud ja sestap tuleb neid piirata. Meie arvates tuleb majanduskasvu asemel seada eesmärgiks inimeste heaolu praegu ja ka tulevikus. Meie heaolu kasv saab põhineda teadlikul ja keskkonnasõbralikul tarbimisel.

Lugupidamisega

/digitaalselt allkirjastatud/

Kerli Ats
Juhatuse liige
Eestimaa Talupidajate Keskliit